

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

पुराणेतिहास
शास्त्री : षष्ठ-सत्रार्द्धः

DSCC – 13

क्र.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	कुवल्याश्वप्रसङ्गः। <ul style="list-style-type: none"> ऋतध्वजेन कुवलयनामकस्य अश्वस्य प्राप्तिः। कुवल्याश्वस्य पातालगमनम्। मदालसाकुवल्याश्वयोः परिणयः। पातालकेतुदैत्यस्य वधः।	1	16-20
2	मदालसाचरितम्। <ul style="list-style-type: none"> मदालसायाः प्राणत्यागवृत्तान्तः। ऋतध्वजप्रतिज्ञा। अश्वतरस्य तपः, मदालसायाः पुनः प्राप्तिश्च। मदालसाकुवल्याश्वयोः विहारः।	1	16-20
3	मदालसायाः पुत्रोल्लापनम्। <ul style="list-style-type: none"> राज्ञा त्रयाणां पुत्राणां नामकरणम्। त्रिभिः पुत्रैः निवृत्तिमार्गानुसरणम्। कुवल्याश्वमदालसयोः संवादः। चतुर्थपुत्रस्य नामकरणम्।	1	16-20

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

4	अलर्कोपदेशः। <ul style="list-style-type: none"> • ब्रह्मविद्योपदेशः। • राजधर्मस्य वैशिष्ट्यम्। • वर्णाश्रमधर्माः। • गृहस्थधर्मस्य महत्त्वम्। • नित्यनैमित्तिककर्मविवेकः।	1	16-20
---	---	---	-------

निर्धारितः पाठ्यग्रन्थः

१. मार्कण्डेयमहापुराणम् (18-26 अध्यायाः), नाग प्रकाशक, दिल्ली।

निर्धारितः पाठ्यग्रन्थः

- * मार्कण्डेयमहापुराण एक अध्ययन, वासुदेवशरण अग्रवाल, हिन्दुस्तानी एकेडमी इलाहाबाद।
- * मार्कण्डेयपुराण एक अध्ययन, प. बट्टीनाथ शुक्ल, चौखम्बा विद्या भवन, काशी।
- * मार्कण्डेयपुराणे मदालसोपाख्यानस्वरूपम्, प्रो.मिनति रथा।

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

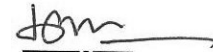
पुराणेतिहास
शास्त्री : षष्ठ-सत्रार्द्धः

DSCC – 14

क्र.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	सनत्सुजातीयम् • सनत्सुजातदर्शनस्योपक्रमः। • सनत्सुजातं प्रति विदुरस्य निवेदनम्। • मृत्योः स्वरूपनिरूपणम्। • जगद्रचनायामीश्वरस्य प्रवृत्तिः। • ज्ञानिनां सदाचारनिरूपणम्।	1	16-20
2	तपः स्वरूपनिरूपणम्। • मौनलक्षणम्। • वेदाध्ययनमहत्त्वम्। • तपोदोषनिरूपणम्। • ब्राह्मणस्वरूपनिरूपणम्।	1	16-20
3	ब्रह्मतत्त्वनिरूपणम्। • ब्रह्मचर्यं तल्लक्षणञ्च। • आचार्यमहत्त्वविवेचनम्। • गुरुसेवामहत्त्वम्। • मदादिदोषाणां निरूपणम्।	1	16-20

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

4	ब्रह्मणः सर्वकारणत्वम् • शुद्धकारणकार्यब्रह्मणः स्वरूपोपपादनम् • जीवब्रह्मणोः सहावस्थानम् • योगनिरूपणम् • आत्मज्ञानमहत्त्वनिरूपणम् • ब्रह्मविद्याप्रतिपादनम् • योगिभिः ब्रह्मसाक्षात्कारः।	1	16-20
---	--	---	-------

निर्धारितः पाठ्यग्रन्थः

१. महाभारते उद्योगपर्वणि (41-46 अध्यायाः), गीताप्रेस, गोरखपुरा

सहायकः सन्दर्भग्रन्थः

- * सनत्सुजातीयम्, शाङ्करभाष्यसहितम्, गीताप्रेस, गोरखपुरा
- * महाभारतसर्वस्वम्, प. कुबेरनाथ शुक्लः, सं.सं.वि.वि. वाराणसी।
- * महाभारतम्, नीलकण्ठचतुर्धरकृतः भारतभावदीपः, नाग पब्लिशर्स दिल्ली।

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

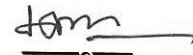
पुराणेतिहास
शास्त्री : षष्ठ-सत्रार्द्धः

DSCC – 15

क्र.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	भूगोलपरिचयः। <ul style="list-style-type: none"> पुराणेषु भूगोलस्वरूपम्। जम्ब्वादिसप्तद्वीपानां परिचयः। सप्तद्वीपाधिपतयः। भूविभाजनकारणानि।	1	16-20
2	भुवनकोशस्वरूपम्। <ul style="list-style-type: none"> सुमेरुगिरिः तत्स्वरूपञ्च। सप्तोर्ध्वलोकाः। अतलादिसप्ताधो लोकाः। अनन्तब्रह्माण्डपरिकल्पना।	1	16-20
3	जम्बूद्वीपस्थतीर्थादीनां परिचयः। <ul style="list-style-type: none"> सप्तमोक्षपुरीणां परिचयः। चतुर्धाम्नां महत्त्वम्। नदनदीपर्वतोद्यानारण्यानां परिचयः। प्रसिद्धक्षेत्राणां महत्त्वम्। तीर्थेषु कर्तव्याकर्तव्यानि।	1	16-20

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांक : 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

4	सृष्टिः। <ul style="list-style-type: none"> पुराणेषु सांख्योक्ता सृष्टिः। नवविधसर्गपरिचयः। श्रीमद्भागवतानुसारेण सृष्टिविस्तारः। सृष्टिपर्यवसानम्।	1	16-20
---	--	---	-------

निर्धारितः पाठ्यग्रन्थः

१. पुराणपर्यालोचनम् (1-2 भागः) डॉ. कृष्णमणि त्रिपाठी, चौ. सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

सहायकः सन्दर्भग्रन्थः

- * पुराणदिग्दर्शन, माधवाचार्य शास्त्री, नई दिल्ली।
- * अष्टादश पुराणदर्पण, प. ज्वालाप्रसाद मिश्र, राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नई दिल्ली।
- * पुराणपरिशीलनम्, म.म.प.गिरिधर शर्मा चतुर्वेदी, बिहार राष्ट्रभाषा परिषद्, पटना।
- * पुराणविमर्श, पं. बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- * अष्टादशपुराणपरिचयः, डॉ. कृष्णमणि त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्